

Handlings- og økonomiplan 2016-2019

Rådmannens forslag

2 Utfordrings- og innsatsområder

Livskvalitet, velferd og folkehelse

Kommunen skal legge til rette for en aktiv og sunn befolkning. En framtidsrettet tjenesteutvikling med tidlig innsats og tiltak for å fremme egenmestring prioriteres høyt.

Verdibevaring

Økonomisk handlingsrom avgjør hvor raskt vedlikeholds etterslepet kan reduseres. Finansiering av vedlikeholdsetterslepet må skje over flere budsjettperioder.

En handlekraftig organisasjon

Stavanger kommune skal være en handlekraftig organisasjon som fanger opp og responderer hurtig på behovsendringer, styrer etter fellesskapets interesser og er god på intern og ekstern samhandling. Nytenkning og innovasjon vil være sentralt for å kunne møte framtidens utfordringer.

2.1 God tilrettelegging for demografisk endr...

2.2 Livskvalitet, velferd og folkehelse

2.3 En klimarobust by

2.4 Verdibevaring

2.5 En handlekraftig organisasjon

Stavanger skal være en god by å bo i for alle. Usikkerheten knyttet til sysselsettings- og befolkningsutviklingen er stor. Tilrettelegging for næringsutvikling og nye arbeidsplasser må skje i nært samarbeid med næringslivet, utdannings- og forskningsmiljøer og andre aktuelle aktører. Tidlig innsats i barnehage og skole, bedret folkehelse og større grad av selvhjulpenhet gjennom hverdagsmestring og rehabilitering er viktige satsingsområder. Håndtering av fremtidige klimaendringer og utvidet satsing på endring i transportvaner og mobilitetsplanlegging er viktige innsatsområder for at Stavanger skal bli en klimarobust by.

Nedgang i oljeprisen og nedbemanning i oljesektoren med ringvirkninger har ført til økt arbeidsledighet. Regionen har i utgangspunktet et dynamisk, internasjonalt og innovativt næringsliv preget av samhandling mellom næringsaktører, myndigheter og forskningsmiljøer. Kommunen må tilrettelegge for fortsatt næringsutvikling og nye arbeidsplasser i nært samarbeid med næringslivet, utdannings- og forskningsmiljøer og andre aktuelle aktører.

Regjeringen har som uttalt mål at kommunene skal slå seg sammen til større og mer robuste enheter. Spørsmålet om ny kommuneinndeling er en stor og viktig sak som angår hele regionen, og resultatet vil trolig påvirke alle kommunens tjenester. Resultatet vil også ha stor betydning for kommunens rolle, posisjon og muligheter i framtiden.

Kommuneplanen, med en tidshorisont på 16 år og rullering hvert fjerde år, gir sammen med tematiske planer (for folkehelse, universell utforming m.fl.) overordnede føringer for handlings- og økonomiplanen. Handlings- og økonomiplanen har en tidshorisont på fire år og rulleres årlig med årsbudsjettet. Mål og strategier for å møte utfordringene i perioden 2016-2019 bygger på gjeldende planer, planprosesser og kommunal planstrategi.

2.1 God tilrettelegging for demografisk endring

Befolkningsutvikling

Hovedtema i den nye kommuneplanen er tilrettelegging for befolkningsvekst og utvikling av en tettere by med gode kvaliteter for befolkning og næringsliv. Det forventes at befolkningen de kommende år vil øke, bli mer flerkulturell og eldre.

Stavangers byutviklingsstrategi peker på områdene langs bussveien og hovedkollektivtraseene som de mest aktuelle for byomforming og fortetting. Her skal det utvikles gode bo- og næringsmiljøer. Kommunen skal legge til rette for en aktiv og sunn befolkning og en framtidsrettet utvikling av tjenestetilbudet. Stavanger skal være en god samarbeidspartner for nabokommunene der det er naturlig å samarbeide over kommunegrensene.

Sysselsettingsmulighetene påvirker befolkningsutviklingen. Flyttestrømmene følger tilgang på arbeidsplasser og boliger. Endringer i befolknings sammensetningen har betydning for boliggetterspørsel, transportbehov, kommunale inntekter og tjenester. Utfordringene og mulighetene som følger av befolkningsutviklingen berører hele regionen, og krever samhandling og felles oppgaveløsning på tvers av tjenesteområdene i kommunen og mellom kommunene i regionen.

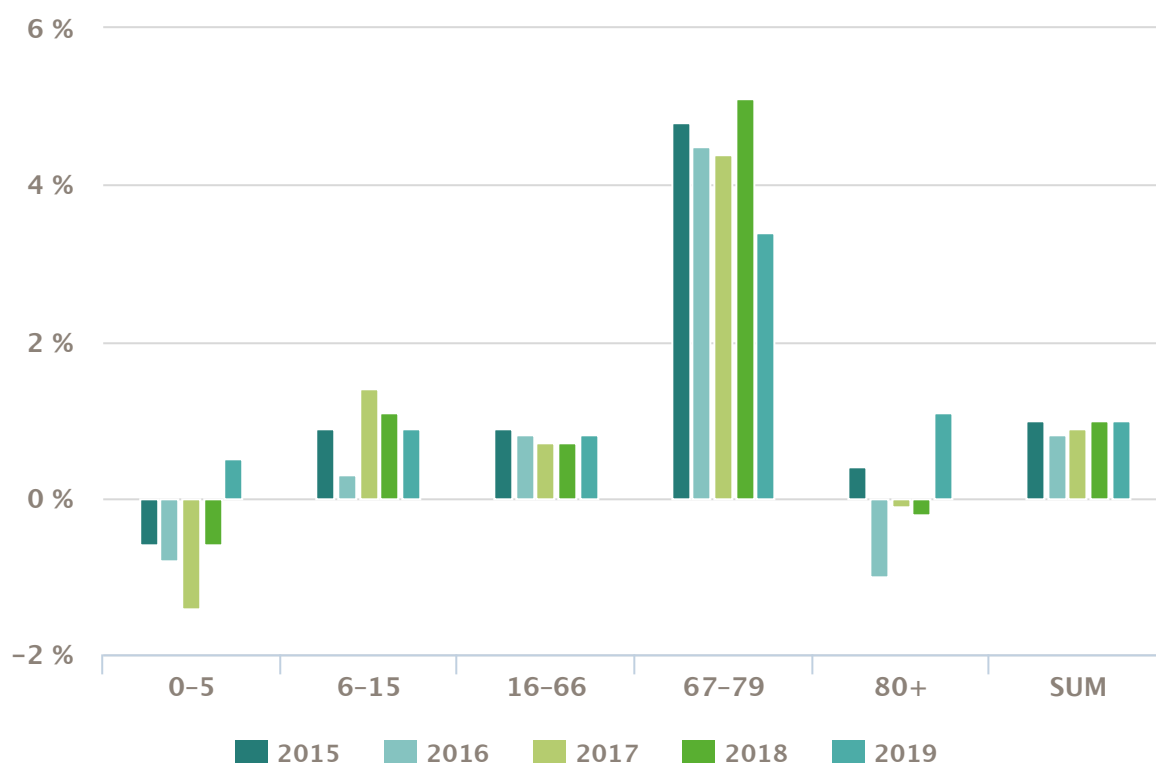
Stavanger har en lavere befolkningsvekst enn de foregående årene. Usikkerheten knyttet til sysselsettings- og befolkningsutviklingen er stor, og formannskapet har i denne situasjonen bedt om at det utarbeides prognoser basert på scenarier som beskriver ulike utviklingsforløp. Dette arbeidet er igangsatt, men vil ikke bli ferdigstilt før handlings- og økonomiplanen vedtas.

I arbeidet med handlings- og økonomiplanen har rådmannen valgt å legge til grunn en dempet vekst de nærmeste år, basert på utviklingsbildet de to siste år, og spesielt det siste året. Det foreslås en dimensjonerende befolkningsvekst på 0,8 – 1,0 prosent for perioden 2016-2019. Dette er i underkant av resultatet på 1,0 prosent for 2014, og noe lavere enn det vedtatte prognosegrunnlaget på 1,3 prosent for samme år. Etter rådmannens vurdering vil dette være et realistisk utgangspunkt for beregning av inntekter og tjenestebehov de nærmeste år.

Tabell og figur under viser hvordan en slik framskriving av folkemengden for planperioden 2016-2019 vil fordele seg på aldersgrupper.

Alder	2015	2016	2017	2018	2019
0 - 5	10 384	10 298	10 152	10 091	10 139
6 - 15	15 745	15 796	16 015	16 191	16 341
16 - 66	91 493	92 231	92 845	93 471	94 242
67 - 79	9 901	10 351	10 807	11 361	11 747
80+	4 579	4 533	4 530	4 522	4 574
Sum	132 102	133 209	134 349	135 636	137 042

Tabell 2.1 Befolkningsframskriving for planperioden 2016-2019: Folkemengde per 1.januar

Figur 2.1 Befolkningsframskriving for planperioden 2016-2019: Folkevekst

De største målgruppene for kommunale tjenester er barn og unge i alderen 1 til 18 år og innbyggere over 67 år. Lavere befolkningsvekst de første årene gir mindre utbyggingspress på barnehager. Innenfor barnehagefeltet er det viktig med rett dimensjonering av tilbud i forhold til befolkningsutviklingen og etterspørselen etter plasser.

Helse- og omsorgstjenestene er særlig konsentrert om yngre brukere med svært sammensatte behov og de eldste eldre med behov for heldøgns tjenester. De første årene vil antall eldre over 80 år gå noe ned, for så å øke vesentlig etter 2020. For Helse- og omsorgstjenestene til eldre er det en naturlig strategi at de tilpasses mindre årskull av de eldste eldre de nærmeste årene. Tiden fram til 2020 må nyttes til omstilling for å møte endringer i etterspørsel og behov for tjenester.

Næringsutvikling, sysselsettingsmuligheter og boligetterspørsel henger sammen. Dagens situasjon er preget av fall i oljeprisen og fallende aktivitet, som spesielt i vår region har store ringvirkninger for næringslivet og offentlige inntekter. Situasjonen utløser behov for omstilling og nytenking i regionens næringsliv. Det er viktig at den gode kompetansen blir værende i regionen, og kan danne grunnlag for nye og/eller forbedrede forretningsområder. Et styrket samarbeid mellom offentlige myndigheter, næringslivet og universitets- og forskningsmiljøene (Triple Helix) vil kunne være et grunnlag for innovasjon og bidra til vekst og allsidighet i næringslivet.

Kommunereformarbeidet skal legge til rette for å synliggjøre regionens attraktivitet for næringsliv og innbyggere. Dette som grunnlag for befolkningsvekst ved at etablerte bedrifter blir værende og nye kommer til.

Særlig aktuelle planer

- Kommuneplan 2014–2029
- Felles boligstrategi for storbyområdet
- Utbyggingsplan 2011-2015
- Strategisk næringsplan for Stavanger-regionen 2013–2025
- Regional næringsarealstrategi for Stavanger-regionen
- Kommunedelplan for Stavanger sentrum
- Kommunedelplan for Paradis og Hillevåg
- Interkommunal kommunedelplan for Forus
- Områderegulering Forus øst og Madla-Revheim
- Områderegulering UiS og Dusavik
- Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse for Stavanger-regionen (HROS) 2014-2016
- Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse for Stavanger kommune (KROS) 2014-2016
- Beredskapsstrategi for Stavanger-regionen
- Plan for krisehåndtering

Mål og strategier

En balansert befolknings sammensetning – uten demografisk, sosioøkonomisk eller etnisk segregering – er et viktig mål når kommunen skal tilrettelegge for befolkningsvekst og økt boligbygging. Tilbudet av og prisnivået på boliger må være slik at også barnefamilie finner det attraktivt å bo i Stavanger. Kommunen må sikre at ulike områder i byen har en hensiktsmessig sammensetning av boligtyper og -størrelser.

Kommunen skal legge til rette for boligbygging gjennom effektiv planlegging, ved å være en forutsigbar samarbeids- og avtalepart og ved tilrettelegging for teknisk, grønn og sosial infrastruktur. Kommunens mål er at det planmessig legges til rette for bygging av minst 1250 boliger i året fram til 2029.

For å oppnå målet om en god by å bo i, må byomforming og fortetting skje planmessig og samordnet – med gode transportløsninger og tilstrekkelige grøntområder. Utvikling i levekår følges med

levekårsundersøkelsen hvert annet år.

I planperioden vil en stor del av boligutbyggingen skje som byomforming og fortetting i allerede utbygde områder som har god tilgjengelig kollektivtransport. Sammensatt eiendomsstruktur, eksisterende arealbruk og omfattende rekkefølgekrav kan ofte gjøre det utfordrende å bygge ut slike områder.

Regionen har et dynamisk, internasjonalt og innovativt næringsliv preget av samhandling mellom næringsaktører, myndigheter og forskningsmiljøer. I dagens situasjon med store nedbemanninger må det skapes nye arbeidsplasser, basert på nye forretningsmuligheter, nye samarbeidsformer og nye produktideer.

Kommunen vil styrke arbeidet med å utvikle strategier og tiltak som kan stimulere til økt gründer- og entreprenørvirksomhet. Det ligger et stort potensial i innovasjonsmiljøene innen universitets- og forskningsmiljøene. Videre finnes tunge forskningsbaserte utviklingsmiljøer innen flere store bedrifter i regionen. Mulighetene ligger bl.a. i overføring av kompetanse fra olje- og gassrettet virksomhet til nye områder, så vel som utvikling av ny kompetanse eksempelvis innen helse- og velferdsteknologi, matnæringene, miljø og bærekraftig energi.

Smart Cities and Communities (SCC) er den mest omfattende EU-satsingen på innovasjon for bærekraftig vekst i urbane lavkarbon-samfunn i Horisont 2020-programmet. Målet er å løse samfunnsutfordringer og samtidig bidra til vekst og sysselsetting gjennom fremragende forskning, et konkurransedyktig næringsliv og en aktiv offentlig sektor. Triple-helix-samarbeidet skal gi holdbare løsninger og gode innovative tjenester til Stavangers innbyggere.

Arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap skal verne samfunnet mot hendelser som kan true grunnleggende verdier og funksjoner, og sette liv og helse i fare.

Prioriterte innsatsområder

Økt boligbygging

Det er et mål på overordnet plannivå å legge til rette for bygging av inntil 1250 boliger i året.

Det er en viktig kommunal oppgave å bidra til å utløse boligbygging innenfor de mer kompliserte områdene. Arbeidet omfatter blant annet koordinering av private utbyggere samt statlige og fylkeskommunale myndigheter. Kommunen påtar seg også en økonomisk risiko med ansvar for gjennomføring av rekkefølgetiltak, som eksempelvis nye veianlegg, gang- sykkelveier, parker og lekeområder.

Gjennom opprettelse av kommunale foretak innen utbygging og bolig skal kommunen styrke gjennomføringsevnen knyttet til boligutbygging. Rådmannen arbeider med avtale- og samarbeidsmodeller som skal bidra til økt boligutbygging. Avtalene kan dreie seg om å sikre areal til offentlige formål, ansvar- og kostnadsfordeling samt opparbeidelse av infrastruktur.

Stavanger kommune samarbeider også med de andre kommunene i storbyområdet, blant annet gjennom samordnede planstrategier. Kommunene i regionen samarbeider tett om utvikling av en felles boligpolitikk og veksthåndtering, både gjennom tilrettelegging for boligbygging, næringsområder og infrastruktur.

Stavanger samarbeider med nabokommunene om det faglige grunnlaget for de årlige befolkningsframskrivningene.

Det er innarbeidet felles boligpolitiske mål og virkemidler i de nye kommuneplanene i Stavanger, Sandnes, Sola og Randaberg.

Nye arbeidsplasser

Stavangerregionen har det siste året opplevd økende arbeidsledighet som følge av redusert aktivitet innen

olje- og gassnæringen. En av de viktigste utfordringene de kommende årene er å skape nye arbeidsplasser. For å skape flere arbeidsplasser, skal kommunen i samarbeid med næringslivet, utdannings- og utviklingsmiljøer, Nav og andre aktuelle aktører fremme næringsutvikling og nyskaping i regionen. Videre skal kommunen som stor arbeidsplass, tilrettelegge for å tilby praksisplasser og lignende i samarbeid med Nav og andre aktører.

Stavanger kommune vil utarbeide egne strategier for utvikling av nye næringsområder som kan skape nye arbeidsplasser. Det ene hovedsporet er knyttet til omstilling innen olje og gass-sektoren med vekt på teknologi- og kompetanseoverføring til andre samfunnsområder, for eksempel helsesektoren. Det andre hovedsporet er innovasjon og nyskaping med vekt på å stimulere gründer- og entreprenørvirksomhet og se på kommunens rolle i den sammenhengen.

Økt kunnskap og kompetanse antas langt på vei å være nøkkelen i omformingsprosessen regionen står overfor. Et sentralt spørsmål er hvordan kommunen kan bidra til å etablere nye samarbeidsformer med forsknings- og innovasjonsmiljøene i regionen, som UiS, IRIS og SUS. Etableringen av nye Triple Helix-initiativer og det å samle viktige finansierings- og påvirkningsaktører vil være andre sentrale bidrag.

Fyrtårn-prosjektene i smarte byer og samfunn (SCC) skal utvikle, gjennomføre og dele helhetlige innovative og integrerte løsninger innenfor fagområdene mobilitet, energi og IKT.

Arealer for offentlige formål

Kommunen arbeider med å få hånd om tilstrekkelige arealer til teknisk, grønn og sosial infrastruktur for alle kommunale utbyggingsbehov. Behov for nye barnehager, skoler, sykehjem, idrettsanlegg, lekeområder, parker, rekreasjons- og møteplasser mv. samt boliger i kommunal regi, vurderes på grunnlag av de årlige befolkningsframskrivningene.

Stavanger kommune er i forhandlinger med private utbyggere for å skaffe nødvendige arealer til kommunale utbygginger. Dette omfatter oppkjøp av eiendomsobjekter med og uten bygg.

Kommunen skal gjennomføre systematisk og strategisk kjøp og salg av tomter for utbygging, for å dekke arealbehovet til bolig-, nærings-, idretts- og kulturpolitiske formål.

Store statlige institusjoner som universitetet, sykehuset, Domstolsadministrasjon og nytt teater omfattes av viktige plan- og beslutningsprosesser som skal avklare framtidige rammer for utvikling. Stavanger og Sola kommune samarbeider om å utvikle en ny områdeplan for universitetsområdet, i dialog med aktørene i området. Helse Stavanger arbeider med en utredning som skal avklare lokalisering av et større sykehus. Arbeidet pågår i samarbeid med kommuner og regionale myndigheter, og endelig beslutning skal tas av Helse Vest i 2016.

Kommunereform

Stortinget har vedtatt at det skal gjennomføres en kommunereform. Målet er større, mer robuste kommuner med økt makt og myndighet. I stortingsmeldingen om kommunereformen er anbefalingen til kommunene at kommunegrensene i større grad tilpasses de naturlige bo- og arbeidsmarkedsregionene.

Det er 50 år siden forrige kommunereform, og kommunene har fått betydelig større ansvar for flere velferdsoppgaver siden den gang. Den statlige detaljstyringen har økt, og stadig flere oppgaver løses i interkommunalt samarbeid.

Stavanger har deltatt i et samarbeid om utarbeiding av en grunnlagsrapport i fellesskap med kommunene Time, Klepp, Hå, Gjesdal, Sandnes, Sola, og Randaberg. I tillegg har kommunen gjennomført samtaler og tilleggsutredninger med Finnøy og Rennesøy. Kvitsøy har også vært invitert til slik samtale. Hvordan den videre prosessen skal gjennomføres, må avklares i dialog med de øvrige kommunene.

Bystyret har gitt sin tilslutning til at det arbeides videre med sikte på en ny storbykommune på Nord-Jæren. Målet er en kommunestruktur som i større grad sikrer en helhetlig samfunnsutvikling, som har kraft til å møte fremtidens velferdsutfordringer, og som på beste mulige måte tilrettelegger for et internasjonalt konkurranseutsatt næringsliv. En ny kommunestruktur må samtidig ivareta og styrke kommunen som demokratisk arena, som tjenesteyter og myndighetsutøver.

Høstens arbeid med kommunereformen skal legge grunnlag for utforming av en intensjonsavtale om en ny storbykommune, som kan høres blant innbyggerne våren 2016. Intensjonsavtalen må bygge videre på og ivareta forutsetningene for et godt og aktivt lokaldemokrati. Innbyggernes og den enkelte kommunes identitet må vies tydelig oppmerksomhet i dette arbeidet.

Kommunene må fatte vedtak om eventuelle sammenslåinger med nabokommuner innen juni 2016. Sommeren 2017 behandler Stortinget proposisjon om ny kommunestruktur og lovproposisjon om nye oppgaver.

Samfunnssikkerhet

Samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet skal vektlegge forebygging, styrket samhandling og redusert sårbarhet overfor hendelser som kan true grunnleggende verdier og funksjoner og sette liv og helse i fare. Risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS-analyser) skal danne grunnlag for risikostyring og utarbeiding av beredskapsplaner. Det skal gjennomføres øvelser for å forberede krisehåndtering. Et sammensatt aktørbilde krever god samordning og styring.

Stavanger skal i begynnelsen av 2016 ha implementert et system for lokasjonsbasert befolkningsvarsling. Innen utgangen av 2016 skal alle virksomheter i Oppvekst og levekår gis tilbud om kurs i risiko og sårbarhetsanalyser (ROS-analyser), beredskapsplaner og øvelser. Kommunen vil i planperioden legge opp til forbedring av krisestøtteverktøyet CIM med øvelser for alle tjenesteområder. Mot slutten av planperioden skal Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse for Stavangerregionen (HROS) og Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse for Stavanger kommune (KROS) revideres, og arbeidet skal gjøres parallelt med rulleringen av kommuneplanen.

Befolkningsutvikling

Mål / Strategier	Indikatorer	Retning
Dekke boligbehovet – antall og størrelse	Antall ferdigstilte boliger	Minst 1250 pr år
Tilrettelegge for flere boliger	Boliger i godkjente, men ikke realiserte planer	Overvåke boligreserve
Balansert befolknings sammensetning i ulike byområder	Indikatorer fra levekårsundersøkelsene Befolkningsstatistikk for bydelene	Overvåkning
Attraktivt botilbud til barnefamiliene	Flyttebalansen i regionen Boligmarkedsindikatorer	Overvåkning

Tabell 2.2 Styringsindikatorer, befolkningsutvikling

2.2 Livskvalitet, velferd og folkehelse

Gode og tilpassede kommunale tjenester er viktige for innbyggernes livskvalitet, velferd og folkehelse. Redusert økonomisk handlingsrom fordrer stor oppmerksomhet på langsiktige tiltak og omstillinger som

reduserer ressursbruken gjennom gode prioriteringer og målrettet og effektivt lederskap. Tidlig innsats og tiltak for å fremme egenmestring vil ha stor oppmerksomhet i den fremtidige tjenesteutviklingen.

Helse- og omsorgstjenestene skal gi brukerne støtte til mer selvhjelpenhet gjennom hverdagsmestring og rehabilitering. Hyppigere revurderinger og kortere vedtakstid skal bidra til at tjenesteomfanget tilpasses fortløpende, reduseres og avsluttes når behovet avtar.

Gjennom gode tjenestekvaliteter i barnehage, skole og oppvekstmiljø skal kommunen bidra til å ruste barn og unge til å bli aktive deltakere i samfunns- og arbeidsliv. Skolen skal gi elevene kompetanse som gjør dem i stand til å mestre problemstillinger og oppgaver de vil møte i skole og arbeidsliv, og på andre samfunnsarenaer.

Folkehelsearbeidet skal bidra til å utjevne sosiale helseforskjeller og fremme innbyggernes helse. Folkehelsesatsingen legger til grunn solid tverrfaglig samarbeid, og vil ha stor oppmerksomhet på involvering av frivillig sektor.

Barn og unge er hovedmålgruppen i folkehelsearbeidet. Utdanningsnivå er identifisert som en av de viktigste faktorene for helseatferd. Barnehager og skoler er derfor sentrale arenaer for utvikling av holdninger og sosial utjevning av levevaner og helse.

Levekårsundersøkelsene viser at levekårene i Stavanger er gode. Den fortsatte innsatsen med levekårsloftet i nordøstre deler av Storhaug som legger til rette for en helhetlig, langsiktig innsats innen sosiale, miljømessige og fysiske forhold er sentral i denne sammenhengen.

Stigende arbeidsledighet i regionen fører til at flere har behov for økonomisk bistand til bolig og livsopphold. Arbeidet med veiledning og oppfølging av nye arbeidsledige vil ha stor oppmerksomhet i rådgivningen kommunen er ansvarlig for. Sirkulasjon i den kommunale boligmassen skal tilstrebes, samtidig må det tas hensyn til stabilitet for barnefamilier.

Det vil komme flere flyktninger til kommunen i kommende år. Dette vil kreve tilrettelegging og tiltak fra kommunen. Den ekstraordinære situasjonen forandrer og utvikler seg fort og vil kreve fleksibilitet og løpende tilpasning fra kommunen.

Syriakrisen vil, sammen med flyktnings situasjonen i andre land, føre til en betydelig vekst i antall flyktninger som skal bosettes i kommunen. Kapasiteten i mottaksapparatet og i de tjenestene som flyktningene skal ha, må trappes betydelig opp. Det er svært oppmuntrende og positivt at så mange frivillige i Stavanger har meldt seg for å bidra i denne sammenhengen. Det legges vekt på systematisk oppfølging i samarbeid med de frivillige, slik at disse kan bidra til å fremme en positiv og god intergrering i Stavanger.

Særlig aktuelle planer

- God, bedre, best – Kvalitetsplan for skole – 2011-2025
- Stadig bedre – Kvalitetsplan for barnehage 2011-2015
- Fritid på skolen – Kvalitetsplan for SFO 2011-2015
- Plan for skolestruktur 2015-2020
- Barnehagebruksplanen 2015-2020
- Plan for Stavanger kulturskole 2012-2022
- Plan for fysisk aktivitet i barnehage, barneskole/SFO og ungdomsskole
- Sunn mat i Stavanger – Strategiplan for kosthold og ernæring for barn og unge
- Barn vil være med – Inkludering av barn som lever i familier med lavinntekt i Stavanger – Tiltaksplan 2015-2018

- Trygg – fri fra vold! – Handlingsplan mot vold i nære relasjoner 2014-2018
- Handlingsplan mot diskriminering av lesbiske, homofile, bifile og transpersoner i Stavanger 2012-2016
- Boligsosial handlingsplan 2010-2015
- En god by å bo i – Utbyggingsplan 2011-2015
- Det gode liv i Stavanger – Strategiplan for folkehelsearbeidet 2013-2029
- Frivillighet i Stavanger – Strategiplan for samhandling mellom frivillige og Stavanger kommune 2015-2018
- Selvstendig, trygg og aktiv – Strategi for implementering av velferdsteknologi 2014-2017
- Plan for helse- og omsorgstjenester til personer med utviklingshemning i Stavanger kommune 2015-2018
- Plan for legetjenesten
- Plan for Stavanger legevakt
- Omsorg 2025
- Plan for psykisk helsearbeid i Stavanger kommune 2011-2015
- Ruspolitisk handlingsplan for Stavanger 2011-2015
- Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet og naturopplevelser 2010-2022
- Fagplan idrett 2014-2029
- Kommunedelplan for universell utforming 2014–2029
- Kulturbyen Stavanger – Kommunedelplan for kunst og kultur 2010-2017

Mål og strategier

Mål og strategier for å møte utfordringene framgår dels av gjeldende planer, og utvikles gjennom flere enkeltprosjekter og planprosesser. Overordnede mål er:

- Ruste og utdanne barn og unge til å bli aktive og skapende deltakere i samfunns- og arbeidsliv
- Legge til rette for mestring og god helse gjennom hele livet
- Redusere sosiale ulikheter
- Sikre gode boliger i et godt bomiljø for alle
- Sikre gode tjenester til personer med behov for bistand og oppfølging

Tidlig innsats er en gjennomgående strategi for å sikre mestring og god livskvalitet og helse gjennom hele livsløpet. Det er viktig at disse strategiene følges opp med forskningsbaserte evalueringer, og at tiltak baseres både på kunnskap om forebyggende effekt og velferdsgevinst for målgruppene.

Prioriterte innsatsområder

Tidlig innsats i barnehage og skole

Samfunnsgevinsten av tidlig innsats i skole og barnehage er stor. Barnehager med høy faglig kvalitet bidrar til gode oppvekst- og læringsvilkår både i barnehagetiden, og senere i skoleløpet. Gjennom kvalitetsplanen for Stavangerbarnehagen vil Stavanger kommune derfor ha stor oppmerksomhet på kvalitet og målrettede tiltak i barnehagene.

Skolen skal gi god og tilpasset opplæring til alle elever fra første dag. Skolen skal møte elevene med tillit, respekt og krav, og gi elevene utfordringer som fremmer danning og lærelyst. Elevene skal utvikle

kunnskaper, ferdigheter og holdninger for å kunne mestre sine liv og delta i arbeid og fellesskap i samfunnet. Spesialundervisning og andre støttetiltak skal settes inn tidlig og være intensive slik at barn kommer raskt videre i sin læring og utvikling.

Målet er at alle barn skal få vokse opp i et miljø med gode relasjoner, trygghet og omsorg. Gjennom språkstimulering i barnehagen og ekstra støttefunksjoner for vanskeligstilte barn og unge skal alle sikres grunnlag for god oppvekst og videre læring i skole, utdanning og arbeidsliv.

Bredt samarbeid for bedret folkehelse

Folkehelsearbeidet i Stavanger kommune skal bidra til å redusere sosiale forskjeller og fremme innbyggernes helse. Strategiplan for folkehelsearbeidet 2013-2029 er kommunens styringsverktøy i folkehelsearbeidet. Gjennom mål, utvalgte satsingsområder og strategier trekker den opp kursen for kommunens langsiktige arbeid med å utvikle en mer helsefremmende by.

I revisjonen av Kommuneplanen 2014-2029 har folkehelsearbeidet fått en sentral plass. Gjennom en helhetlig tilnærming til folkehelse legger planen til rette for at tjenestetilbudet tilpasses, effektiviseres og samordnes hensiktsmessig og til beste for innbyggerne og kommunens ansatte. Folkehelsesatsingen er avhengig av innsats på tvers av alle sektorer, og må også involvere frivillig sektor og organisasjoner utenfor kommunen. Arbeidet med levekårsløftet i utvalgte soner på Storhaug er sentralt i denne sammenheng. Prosjektet stiller store krav til samarbeid på tvers i kommunen, i tillegg til bred involvering av beboere, frivillige lag og organisasjoner og næringslivsaktører. God byutvikling er avgjørende for å legge til rette for god folkehelse.

Strategiplan for samhandling mellom frivillige og Stavanger kommune, som ble vedtatt i bystyret i april 2015, skal inspirere til frivillighet, legge til rette for en god dialog med de frivillige og fremme en aktiv politikk på dette området.

Stavanger kommune har en viktig rolle som tilrettelegger for idrettslag og andre som ønsker å drive med idrettslig aktivitet. *Fagplan idrett (2014-2029)* gir føringer for arbeidet på idrettsområdet, og inneholder en handlingsplan for utbygging av anlegg og areal.

Sykkelsatsingen er både et tiltak for redusert privatbilisme og et bidrag til bedre folkehelse.

Forebyggende innsats og rehabilitering – selvstendig, trygg og aktiv

Stavanger kommune har som mål at flest mulig har et aktivt liv og klarer seg selv lengst mulig. Strategien heter *Leve HELE LIVET*. Gjennom forebygging, rehabilitering, velferdsteknologi og sosiale nettverk skal den enkelte i større grad ha et aktivt liv og klare seg selv framfor å bli passiv mottaker av hjelp og pleie. Det er også et klart mål i planperioden å redusere kostnadene gjennom å redusere behov for tjenester. For å nå målene er det nødvendig å foreta en merkbar kursendring både i innretning av tjenestevedtaket og i tjenesteutførelse i en stor og sammensatt organisasjon. I et langsiktig perspektiv er denne innsatsen viktig for å møte veksten i den eldre delen av befolkningen.

Leve HELE LIVET går nå over i en ny fase, til «versjon 2.0». «Versjon 1.0» hadde hovedfokus på hverdagsrehabilitering til nye brukere over 65 år. *Leve HELE LIVET 2.0* retter fokus mot dagens brukere av tjenestene, også brukere under 65 år. Den største endringen i den nye fasen er en utvidelse av målgruppen og satsing på hverdagsmestring og rehabilitering. Hverdagsmestring handler om å støtte alle brukere i hjemmesykepleien til større grad av selvhjelpenhet for å oppnå trygghet og selvstendighet. Økt rehabiliteringsinnsats handler om systematisk samarbeid mellom fysio- og ergoterapitjenesten og hjemmebaserte tjenester for å identifisere og gi tilbud til eksisterende brukere som har et rehabiliteringspotensial. Hensikten med *Leve HELE LIVET 2.0* er å tilrettelegge for fornøyde og selvstendige brukere som opplever hverdagsmestring.

I forestående utarbeidelse av en helhetlig plan for alle omsorgsområder som bystyret har bedt om, må perspektivene i *Leve HELE LIVET*-satsingen være et bærende element.

Rådmannen vil satse på Helsehuset Stavanger som et innovasjonsverksted for utprøving av nye måter å levere tjenestene på. Dette innebærer videre satsing på kunnskapsbasert utprøving og evaluering av tjenester og arbeidsformer. Stipendiat er tilsatt ved Helsehuset, Ph.d-prosjekt er etablert og samarbeidsavtale om veiledning er inngått med Universitetet i Stavanger.

Styrket boligsatsing for vanskeligstilte og personer med særlige behov

Boligsosial handlingsplan har som visjon at alle skal kunne disponere en god bolig i et godt bomiljø. Utbyggingsprogrammet og kommunens kjøp og salg av boliger skal både bidra til bedre boligdekning og til utjevning av forskjellene mellom levekårssonene i byen. Kommunen deltar i Husbankens boligsosiale velferdsprogram og konsentrerer satsingen rundt å skaffe bolig, beholde boligen og oppfølging i boligen.

Tiltakene har som mål at flere skal få anledning til å eie sin egen bolig eller leie en privat bolig. Rådmannen foreslår fortsatt å kjøpe og bygge kommunale boliger i perioden for å bidra til bedre dekning av behovet for kommunale utleieboliger. Økt sirkulasjon av brukere i kommunale boliger vil være et bidrag til bedre boligdekning og boligutnyttelse. Tiltak for å øke sirkulasjonen i den kommunale boligmassen skal derfor prioriteres, samtidig som det tas hensyn til at stabilitet er særlig viktig for barnefamilier.

Det er planlagt bygging og drift av nye boliger i bofelleskap for brukere som har behov for heldøgntilbud. Etablering av flere arbeids- og aktivitetstilbud på dagtid er også en viktig oppgave i planperioden.

Livskvalitet, velferd og folkehelse

Mål / Strategier	Indikatorer	Retning
Utsette funksjonssvikt og behov for helse- og omsorgstjenester Tidlig innsats og rehabilitering	Snittalder ved innleggelse i sykehjem, langtidsopphold Andel uten hjemmetjenester og institusjonstjenester etter alder Antall/andel rehabilitert	Øke snittalder ved innskriving
Sikre mestring og god helse tidlig i livsløpet Tidlig innsats i barnehage og skole	Utvikling i spesialtiltak etter alder Andel elever etter klassetrinn som er over kritisk grense/mestringsnivå	Snu trend
Sikre bo og dagtilbud for særlig vanskeligstilte Skaffe bolig, beholde bolig og følge opp i bolig Opprette tilstrekkelig kapasitet for bofelleskap og dagaktivitetstilbud	Netto tilgang på kommunale boliger for vanskeligstilte Venteliste kommunale boliger for vanskeligstilte Venteliste bofelleskap PU og dagaktivitet PU	Flere boliger Reduserte ventelister

Tabell 2.3 Styringsindikatorer livskvalitet, velferd og folkehelse

2.3 En klimarobust by

Miljø, klima, byutvikling og transport

Klima- og miljøplanen er et viktig utgangspunkt for alle planer og prosjekter som gjennomføres i Stavanger. Erfaringer fra prosjektet Fremtidens byer skal brukes i den kommende revisjonen av kommunens klima- og miljøplan.

Helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyser for Stavangerregionen trekker frem sårbarhet overfor

klimaendringer, som følge av globale klimagassutslipp. Nærheten til havet gjør kommunen sårbar, fordi det er bebyggelse og infrastruktur i områder der havet stiger. Stavanger deltar i flere prosjekt for å kunne håndtere konsekvensene av et endret klima.

En egen risiko- og sårbarhetsanalyse om klimaendringer er påbegynt og skal fullføres de nærmeste årene. Gjennom å kartlegge konsekvenser av endrede vindforhold, økt korttidsnedbør, temperatur, luftfuktighet, erosjon, flom og havnivå, får kommunen oversikt over hvilke forebyggende tiltak som bør iverksettes.

For å nå klimamålene må det samhandles med nabokommuner og fylkeskommunen, og det må følges opp med planer og virkemiddel. Dette handler både om å tilrettelegge for miljøvennlig transport og god folkehelse.

Endring mot mer miljøvennlig transport i Stavanger er startet, men utfordringene vil være store i flere år fremover. Det blir viktig å få til en best mulig samordnet areal- og transportplanlegging både lokalt og regionalt.

Det er viktig å sikre at kommunens sykkelstrategi er godt samkjørt med den regionale sykkelstrategien, slik at ressursinnsatsen i regionen blir mest mulig målrettet.

For å hente ut potensialet for reduserte klimagassutslipp som ligger i mer miljøvennlige reisevaner, er det startet et regionalt samarbeid mellom kommunene på Nord-Jæren, Rogaland fylkeskommune, Statens vegvesen, Kolumbus, sykkelløftet og Bysykkelen (Forus Næringspark).

Særlig aktuelle planer

- Kommuneplan 2014-2029
- Kommunedelplan for klima og miljø 2010–2025
- Kommunedelplan for universell utforming 2014-2029
- Sykkelstrategi for Stavanger med handlingsplan 2011-2015
- Handlingsplan mot støy i Stavanger kommune 2013 – 2018
- Trafikksikkerhetsplan for Stavanger 2015-2018
- Hovedplan for vannforsyning, vannmiljø og avløp, 2011-2022
- Utbyggingsplan 2011-2015
- Friområdeprosjektet
- Regional strategi for energi- og varmeløsninger i Stavanger, Randaberg, Rennesøy, Sola, Sandnes og bybåndet sør
- Kommunedelplan for Stavanger sentrum

Mål og strategier

Stavanger vil bygge opp kunnskap og verktøy i plan- og beredskapssammenheng til å takle utfordringene klimaendringene medfører. Kommunen vil etablere et tverrfaglig samarbeid for forsvarlig og framtidsrettet overvannshåndtering.

Byvekst skal forenes med målet om 0-vekst i personbiltrafikk og andre mål om å ivareta miljøet.

Samordnet areal- og transportplanlegging og styrket innsats i byomformingsområder er her avgjørende. De viktigste arealressursene utløses ved byomforming. Skal kommunen lykkes i å nå de overordnede målene for transportsektoren, vil styrking av Stavanger sentrum med arbeidsplasser, handel og boliger være en vesentlig faktor. Kommunedelplan for sentrum, som er under ferdigstilling, skal legge til rette for dette.

Transportbehovet skal begrenses gjennom lokalisering av arbeidsplasser, tjenester og handel i senterområdene og i områder med god kollektivdekning. Flere skal kunne gå eller ta i bruk sykkel til hverdagstransport – elever til skolen og voksne til arbeidsplassen sin. Barnehageplassene skal i størst mulig grad være i nærmiljøet. De viktigste gjøremålene skal kunne løses innen ti-minutters gangavstand, «10-minuttersbyen». Snarveiprojektet er etablert og skal foreta en systematisk sikring og tilrettelegge snarveier for alminnelig ferdsel.

Det skal gjennomføres tunge investeringer i transportinfrastruktur finansiert gjennom Bypakke Nord-Jæren, blant annet bussvei 2020. Planlegging av andre prosjekter som skal finansieres gjennom Bypakke Nord-Jæren pågår. Arealstrategien i kommuneplanen bygger opp om dette.

Stavanger kommune vil tilrettelegge for overordnet grønnstruktur og sammenhengende turveger. I planperioden skal kommunen sørge for gjennomføring av planer for friområder, blant annet turstien langs Gauselvågen og langs Byfjorden, og offentlige parkområder i Urban Sjøfront.

I tillegg skal kommunen sørge for teknisk infrastruktur. De store boligutbyggingene i perioden vil særlig skje innenfor Urban Sjøfront og Tastarustå. Her skal kommunen bidra til å få satt i gang bygging av gang- og sykkelveier. I tillegg vil det tilrettelegges for boligutbygging i Paradis-Hillevåg, Jåttåvågen, Jåttå Nord, Husabø på Hundvåg, Nore Sunde og Madla-Revheim.

Videre skal det gjennomføres energieffektivisering. Fornybar energi skal tas i bruk i samsvar med en samordnet strategi for regionen. Dette vil også gjelde kommunens virksomheter.

Prioriterte innsatsområder

Sårbarhet ovenfor klimaendringer

Risiko- og sårbarhetsanalyser for klima, KlimaROS, skal gi innspill til sektorvise planer som skal inngå i en helhetlig klimatilpasningsplan. Økt overvann skal håndteres ved god arealplanlegging, bestemmelser om å sikre tilstrekkelig areal for overvannshåndtering og etablering av blå-grønne løsninger til fordrøyning og infiltrasjon. Fordrøyning er en metode for å utjevne varierende vannføringer slik at ledningsnett og renseanlegg ikke blir overbelastet. Blå-grønne løsninger integrerer overvannshåndtering og grønne områder i bystrukturen. Eksempler er grønne tak og vegger, regnbed, fordrøyningsarealer i parker/idrettsområder, åpning av bekker mm.

System for håndtering av overvann ved overskridelse av kapasitetsgrense for avløpssystemet skal utredes for hele kommunen. Flomsonekartlegging skal bidra til utarbeidelse av temakart / hensynssonekart. Hensynssonekart for utbygging mot sjø skal utarbeides for kommunens sjøfront.

Utvidet sykkelstrategi – Stavanger på sykkel

Sykelstrategien for Stavanger, med handlingsplan for perioden 2011–2015, ble vedtatt av bystyret i 2012. For å gjennomføre denne satsingen avsatte bystyret kr 50,0 mill. i perioden 2013–2015, slik at de fysiske tiltakene som er skissert i strategidokumentet kan realiseres. Stavanger nådde i 2015 målet om 15 % syklende på arbeidsreiser, men potensialet er mye større. I 2016 skal sykkelstrategien med tilhørende handlingsplan revideres.

Økt bruk av sykkel og sykkelens rolle i transportsystemet styrkes ved at det tilrettelegges fysisk for syklist, drift og vedlikehold av sykkeltraseer. Det er også viktig med informasjons- og kampanjetiltak i regionen. Kommunen skal legge til rette for nye sykkeltraseer og forsterke innsatsen med å utbedre eksisterende traseer til tilfredsstillende standard.

Det skal også legges til rette for bysykler. Videreutvikling av sykkelparkeringstilbudet inngår i sykkelstrategien.

Utvidet satsing på endring i reisevaner og mobilitetsplanlegging

Det er etablert en regional samarbeidsgruppe mellom kommunene på Nord-Jæren, Rogaland fylkeskommune og Statens vegvesen, Kolumbus, Sykkelløftet og Bysykkelen (Forus Næringspark) med tanke på å styrke arbeidet med endring av reisevaner. Ansatte i næringslivet er en viktig målgruppe. Utvikling av sykkelordninger, bildeling, smarte system for informasjon og betaling inngår i denne satsingen.

Endrede parkeringsbestemmelser og begrenset bilbruk

Kommunens arealstrategi gjennomføres med virkemidler som lokaliseringstyring, tilrettelegging for fortetting/byomforming og parkeringsbestemmelser.

Parkering skal primært løses med fellesanlegg blant annet for å gjøre det mer attraktivt å gå og sykle i bilfrie områder. For å likestille transportformene skal gangavstand til bestemmelsesstedet (bolig/arbeidsplass) være lik eller kortere fra holdeplass for kollektivtransport enn fra felles parkeringsanlegg.

Felles infrastruktur for vannbåren varme

Det skal bygges ut felles infrastruktur for vannbåren varme i nye utbyggingsområder. I den grad det er hensiktsmessig, skal kommunale bygg knyttes til fellessystemer. I hovedkollektivaksen Stavanger – Forus – Sandnes, skal varmen fra avfallsforbrenningsanlegget på Forus utnyttes i kombinasjon med lokale energiløsninger. I øvrige områder avklares energikilder gjennom egne energiutredninger.

Energiltak

Stavanger kommune jobber aktivt med energistyring, redusert energiforbruk og energikartlegging i egne bygg. Prosjektet Oljefri, fjerning av oljekjeler kombinert med energieffektivisering og bruk av fornybar energi, er godt i gang og vil fortsette til 2017. For å oppnå blant annet energieffektivisering skal nye målesystem tas i bruk i kommunale bygg. Lav energibruk og fornybar energi vektlegges ved alle ombygginger og i nybygg. Nye tiltak planlegges sammen med Lyse som regional energileverandør.

Miljø, klima, byutvikling og transport

Mål / Strategier	Indikatorer	Retning
Redusere støy og utslipp til luft Ø-vekst i personbiltransport Sykkelsatsing	Bilbruk ved tellepunkter Kollektivandel kollektivreisende Sykkelbruk ved tellepunkter	Øke ønsket atferd og redusere uønsket
Redusere energibruk Energieffektive bygg Energistyring	Energibruk i kommunale bygg per kvm	Redusere energibruk
Redusere transportbehovet Samordnet areal- og transportplanlegging	Andel boliger og arbeidsplasser lokalisert langs hovedkollektivaksene	Øke andelen

Tabell 2.4 Styringsindikatorer miljø, klima, byutvikling og transport

2.4 Verdibevaring

Den vedtatte ressursopptrappingen fra gjeldende handlings- og økonomiplan videreføres. Det økonomiske handlingsrommet og en helhetlig prioritering vil bli avgjørende for hvor raskt vedlikeholdsetterslepet kan reduseres. Finansiering av verdibevarende vedlikehold for hele bygningsmassen må skje over flere perioder.

Nivået på arbeidet med å redusere vedlikeholdsetterslepet er tilpasset endringer i kommunens inntektsnivå. Behovet for verdibevaring i form av forebygging, reparasjon og å stoppe forfall er betydelig. Det er utarbeidet og vedtatt vedlikeholdsplaner som prioriterer strukturelle og tekniske tiltak for de forskjellige bygningsgruppene. I tillegg vil offentlige pålegg bli prioritert.

Særlig aktuelle planer

- Vedlikeholdsstrategi for kommunens bygningsmasse og aktuelle uteområder
 - Utbyggingsplanen 2011–2015
 - Plan for skolestruktur 2015-2020
 - Barnehagebruksplanen 2015-2020
 - Årsplaner vedlikehold – formålsbygg og boliger
 - Hovedplan for vannforsyning, vannmiljø og avløp, 2011-2022
-

Mål og strategier

Kommunens langsiktige mål er, i henhold til den vedtatte vedlikeholdsstrategien, å bringe bygningsmassen opp til god teknisk standard. Strategier for å nå målet er:

- Foreta en overgang fra et kortsiktig investeringsfokus til et langsiktig forvaltningsfokus. Vedlikehold må gjennomføres på et verdibevarende nivå.
- Etablere krav ved nybygg og nye uteområder som bidrar til å redusere vedlikeholdsbehovet mest mulig.
- Vurdere avhending eller rivning av de dårligste byggene.
- Dokumentasjon av tilstand og nøye oppfølging av byggene og aktuelle uteområder gjennom vedlikeholdsbeferinger, rapportering og en komplett tilstandsvurdering hvert fjerde år.
- Øke kapasitet og kompetanse for å ivareta det økte ambisjonsnivået.

Gjennomføringstempo og finansiering besluttes i handlings- og økonomiplanene.

Prioriterte innsatsområder

Vedlikehold av kommunale bygg

Middels Holthe-sats ble lagt til grunn for kommunens nye bygg fra og med *Handlings- og økonomiplan 2014-2017*. Middels Holthe-sats bør etter hvert legges til grunn for alle bygg. Kategorisering av standard for forvaltning, drift og vedlikehold (FDV) av kommunens bygningsmasse tar utgangspunkt i Holte-modellen. Modellen har tre satser for løpende FDV. Lav sats som kun innebærer forfallende vedlikehold, og som gradvis vil nedjustere standard på bygg. Middels sats som medfører verdibevarende vedlikehold, og høy sats som gir mulighet for utvikling av byggene basert på standardheving og forskriftskrav.

Vedlikeholdet skal innrettes slik at omfanget av strakstiltak minimaliseres. Formålsbygg må være funksjonelle, fleksible og fremtidsrettede med program for funksjons- og kapasitetsendring. Bygg kan eksempelvis brukes på nytt til andre formål. Bygg som skal rehabiliteres kan få nye bruksområder der dette er hensiktsmessig og effektivt.

Deler av kommunens investeringer går til rehabilitering/oppgradering av bygg. Noen av disse tiltakene vil bidra til å redusere vedlikeholdsetterslepet og kommer i tillegg til den foreslåtte økningen av vedlikeholdsbudsjettet. Samtidig vil den foreslåtte satsingen på boligkjøp øke antallet kommunale boliger og gjøre det mulig å erstatte en del gamle boliger i dårlig teknisk tilstand med nye boliger.

Som oppfølging av vedlikeholdsstrategien skal det gjennomføres årlige vedlikeholdsbefaringer og detaljert tilstandsvurdering av alle bygg hvert fjerde år. Videre skal det utarbeides faste rapporter som redegjør for planlagte vedlikeholdstiltak og faste driftsutgifter per bygningsgruppe.

Utearealer og rehabilitering

Rådmannen vil i løpet av 2016 gjennomgå vedlikeholdsstrategien for uteområdene ved formålsbyggene med sikte på å utarbeide oppnåelige standard- og funksjonsmål. På sikt er målet å få etablert tiltaksplaner for uteområdene ved de andre formålsbyggene tilsvarende det man har for skolegårdene. Barnehagens uteområder er i denne sammenheng prioritert. I mellomtiden forutsettes det at de tilgjengelige midlene prioriteres dit behovet er aller størst.

Fornyelse av ledningsnett og pumpestasjoner

Fornyelse av ledningsnett er viktig for å sikre helsemessig god vannforsyning, redusere vannlekkasjer, unngå forurensninger ved utslipp av avløpsvann og redusere oversvømmelser som følge av begrenset kapasitet i ledningsnett. Fornyelse av ledningsnett er også viktig for å unngå at kommende generasjoner må dekke uforholdsmessig store utgifter til vedlikehold av systemet. For Stavanger er en utskiftingstakt på 1 % vurdert som rett nivå (tilsvarer 100 års levetid). Kommunen bygger nå opp en organisasjon som har større kapasitet til å gjennomføre slikt arbeid. For å kunne nå målsetningen, må drift- og investeringsnivået opprettholdes på dagens nivå.

Lekkasjereduksjonsarbeidet

Hovedplanen for vannforsyning, vannmiljø og avløp legger opp til en reduksjon i investeringer i slutten av perioden. For å nå målene med å redusere det årlige vannforbruket og fornye ledningsnett, må investeringsnivået opprettholdes.

Verdibevaring

Mål / Strategier	Indikatorer	Retning
Stanse verdiforringelse og ta inn vedlikeholdsetterslepet	Utvikling i registrert tilstand: - Kommunale formålsbygg - Kommunale boliger - Utearealer	Forbedring på sikt
Fornye ledningsnett (VA)	Fornylestakt vann- og avløpsnett Vannlekkasjer	1% per år Maks 17 mill. m ³ i 2022

Tabell 2.5 Styringsindikatorer, verdibevaring

2.5 En handlekraftig organisasjon

Tilpasning, utvikling og nytenkning i tjenesteleveranser, organisering og arbeidsformer

Stavanger kommune skal være en handlekraftig organisasjon gjennom å være en aktiv samfunnsbygger, følge opp vedtatte mål og strategier og gi gode tjenester. Omstilling, framtidrettede tjenester, nye verktøy og metoder utfordrer dagens arbeidsmåter. De kommende årene må kommuneorganisasjonen tilpasses endrede økonomiske rammer med tydelige prioriteringer. God økonomistyring, effektiv drift og høy gjennomføringsevne, er viktige faktorer for å gjenopprette det økonomiske handlingsrommet.

Samfunnsutviklingen og endringer i tjenestebehovene krever også interne omstillinger i kommunen. For å være en attraktiv arbeidsgiver kreves det blant annet at Stavanger kommune har kompetent ledelse og

engasjerte medarbeidere.

Det er viktig å sikre at kommunen har nødvendig kompetanse, og oppmerksomheten på å beholde og utvikle medarbeiderne må videreføres. I slutten av planperioden vil andelen eldre øke, og det vil bli nødvendig å iverksette tiltak for å sikre kompetansebehovet innen helse og omsorg.

I møte med innbyggere og næringsliv er det viktig å bruke digitale verktøy, både direkte i tjenesteleveransen og i dialogen med innbyggerne. Hensikten er å gi bedre tjenester, øke åpenheten og tilgjengeligheten, øke produktiviteten og effektivisere ressursbruken.

I dag er trusselen om voldelig ekstremisme i Norge mer kompleks enn tidligere. Kommunen skal ha generell kompetanse på å drive aktivt forebyggende arbeid, og særlig kompetanse til å håndtere eventuelle nye situasjoner som kan oppstå.

Det er avgjørende for god virksomhetsstyring og handlekraft at kommunen har system og rutiner som sikrer rådmannen betryggende kontroll over den samlede virksomheten. Tjenesteområdene gjennomfører derfor internkontroll ved hjelp av system, rutiner og rapporter som er tilpasset fagområdene.

Særlig aktuelle planer:

- Handlings- og økonomiplan 2015-2018
- Arbeidsgiverstrategi 2013 – 2025
- Strategisk kompetansestyring 2014-2026
- Digitaliseringsstrategien 2014-2029
- Strategi for likestilling og mangfold 2013-2020
- Strategisk plan for beredskap og samfunnsikkerhet
- IKT strategi 2014-2017
- Veileder «forebygging av radikalisering og voldelig ekstremisme»

Mål og strategier

Stavanger kommune skal være en handlekraftig organisasjon som fanger opp og responderer hurtig på behovsendringer, har endringskraft, styrer etter fellesskapets interesser og er god på intern og ekstern samhandling. Strategiske veivalg i kommende planperiode vil derfor være:

- Tilpasning, nytenkning og utvikling
- Tydelig og inkluderende ledelse
- Jobbengasjement og arbeidsglede

Prioriterte innsatsområder

Utvikling, endring og innovasjon

Nytenkning og utvikling av en bærekraftig og robust organisasjon vil være sentralt for å kunne møte framtidens utfordringer. Ledere, ansatte og tillitsvalgte skal samarbeide for å gjennomføre de nødvendige tilpasningene.

Kunnskap om og analyser av sentrale utviklingstrekk i samfunnet og effekten av dagens tjenester, er en viktig forutsetning for at organisasjonen skal kunne identifisere og ta i bruk nye løsninger. Det er mer oppmerksomhet på god folkehelse, forebygging, økt bruk av teknologi og styrket samhandling i oppgaveløsningen. Både tjenesteleveranser og arbeidsformer vil endres i planperioden.

Det er viktig at fremtidige endringer gjennomføres i tråd med vedtatte planer og strategier. Dette krever betydelig ledelseskraft, klare prioriteringer, effektiv styring og målrettet oppfølging.

Organisasjonen må være nytenkende og ha fagmiljøer som utfordrer dagens praksis. På grunnlag av innovasjon og forskning skal det gjennomføres forbedringsarbeid og utvikling av nye, smartere løsninger. Involvering og samarbeid med relevante målgrupper og samarbeidspartnere er viktig i denne sammenhengen.

Kompetanse

Ansattes kompetanse og jobbengasjement er en avgjørende forutsetning for ivaretagelsen av kommunens samfunnsoppdrag. Det er derfor viktig å videreføre det målrettede arbeidet med å tilrettelegge for at kommunen til enhver tid har nødvendig kompetanse, eksempelvis er det fortsatt behov for flere sykepleiere. Sammen med godt lederskap og inkluderende og gode arbeidsmiljø bidrar dette til at kommunen opprettholder sin posisjon som en attraktiv arbeidsgiver.

Digitalisering

Utviklingen av tjenester som gir alle brukere et reelt digitalt førstevalg skal fremdeles ha høy prioritet.

Forebygge voldelig ekstremisme

Kommunen vil prioritere arbeidet med å forebygge voldelig ekstremisme, og har mottatt tilskudd fra Justis- og beredskapsdepartementet til dette formål. Dette er sentralt for å motvirke at personer tiltrekkes av miljøer som er villige til å bruke vold for å oppnå målene sine. Stavanger kommune har utarbeidet en veileder i arbeidet mot radikaliserings og voldelig ekstremisme. Det har vært og vil bli arrangert egne seminar for særskilte målgrupper om temaet. Stavanger kommune har i samarbeid med Politiet og PST utviklet et tiltakskort, som skal brukes i håndtering av situasjoner knyttet til personer som har reist ut for å delta i eller returnerer fra kamphandlinger. Stavanger kommune leder en koordineringsgruppe med representanter fra flere kommuner i regionen som samarbeider om å håndtere denne problemstillingen. Arbeidet mot radikaliserings og voldelig ekstremisme må gjøres på en måte som ikke bidrar til stigmatisering og generalisering på bakgrunn av kjønn, etnisitet, religion eller sosioøkonomisk status.

Sektorovergripende internkontroll

Rådmannen jobber kontinuerlig for å videreutvikle og styrke kommunens rutiner og systemer for sektorovergripende internkontroll. En nylig gjennomført forvaltningsrevisjon av internkontrollen gir klare anbefalinger for videreføringen av dette arbeidet. Rådmannen vil følge opp revisjonens anbefalinger ved å klargjøre hva som inngår i internkontrollarbeidet og hvilket ansvar ledere har i den sammenhengen. Det skal etableres tydeligere føringer for innhold og frekvens, rutiner for å kontrollere at den sektorovergripende internkontrollen fungerer som tiltenkt, og krav om regelmessig lederoppfølging av internkontrollen.

Det målrettede arbeidet for økt etisk bevissthet og for å forebygge misligheter og korrupsjon skal videreføres i planperioden.

Samlet innsats framover

Utfordringsbildet i planperioden gir økt behov for en tydelig felles retning, helhetlige løsninger og koordinering på tvers av organisasjonen.

Handlekraftig organisasjon

Mål / Strategier	Indikatorer	Retning
Økonomisk bærekraft	Netto driftsresultat Egenfinansiering investeringer Gjeldsgrad	3 % > 50 % < 60 %
Digitalisering	Bruk av fullelektroniske søknadsskjema Andel feilmeldinger gjennom VOF Andel som benytter Byggsøk Ansattes bruk av relevante digitale verktøy, indeks i medarbeiderundersøkelsen	Økt bruk
Gjennomføringsevne	Medarbeidernes opplevelse av kommunens gjennomføringsevne, indeks i medarbeiderundersøkelsen Internbrukernes tilfredshet	Øke tilfredshet over tid
Fornøyde innbyggere og brukere	Brukertilfredshet målt i brukerundersøkelser	Overvåke og forbedre
Effektiv saksbehandling med god informasjonstilgjengelighet	Saksbehandlingstider og fristbrudd	Overvåke og forbedre
Attraktiv arbeidsgiver Tilstrekkelig tilgang på nødvendig kompetanse Oversikt over tilgjengelig kompetanse	Ansattes engasjement, indeks i medarbeiderundersøkelsen Andel ansatte som har registrert sin kompetanse	Forbedring over tid
	Turnover	Overvåke og redusere
	Andel med godkjent utdanning – lærere og barnehagelærere Innleie av eksterne, overtid, vikarbruk	100 % Overvåke og redusere
Arbeidskraftutnyttelse Aktivt nærversarbeid Tilby ansatte hele stillinger	Sykefravær Andel heltidsansatte	Sykefravær < 6 % Øke andel ansatte i stillingsbrøk > 80%

Tabell 2.6 Styringsindikatorer handlekraftig organisasjon